

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 9Co/273/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4618200164
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 09. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Ingrid Radošická Vallová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2019:4618200164.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Ingrid Radošickej Vallovej a členiek senátu JUDr. Kataríny Marčekovej a Mgr. Andrey Szombathovej-Polákovej, v právnej veci žalobcov: 1. V. S., nar. XX. XX. XXXX, bytom R., B. XXX/XX, t. č. R., W. XXX, 2. T. S., nar. XX. XX. XXXX, bytom R., W. XXX, 3. K. S., nar. XX. XX. XXXX, bytom R., W. XXX, všetci žalobcovia zastúpení JUDr. Martinom Kákošom, advokátom, so sídlom Topoľčany, Bernolákova 1546/32, proti žalovaným: 1. H. V., nar. XX. XX. XXXX, bytom C., Ľ. H. XXXX/XX, zastúpený JUDr. Kamilom Berešeckým, advokátom so sídlom Nitra, Farská 33, 2. UNIQA poisťovňa, a. s., so sídlom Bratislava, Lazaretská 15, IČO: 00 653 501, zastúpená Advokátskou kanceláriou PRK Partners, s. r. o., so sídlom Bratislava, Hurbanovo nám. 3, IČO: 35 978 643, o náhradu nemajetkovej ujmy, o odvolaniach žalovaného v 1. rade a žalovaného v 2. rade proti rozsudku Okresného súdu Topoľčany zo dňa 21. júna 2018 č. k. 8C/2/2018-137 takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v jeho vyhovujúcich výrokoch (I., II., III.) a vo výroku o poplatkovej povinnosti (VIII.) m e n í takto:

I. Žalovaní v 1. a 2. rade sú povinní zaplatiť žalobcovi v 1. rade sumu 12.000 eur, a to do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku, s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého z nich.

II. Žalovaní v 1. a 2. rade sú povinní zaplatiť žalobcovi v 2. rade sumu 9.000 eur, a to do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku, s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého z nich.

III. Žalovaní v 1. a 2. rade sú povinní zaplatiť žalobcovi v 3. rade sumu 9.000 eur, a to do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku, s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého z nich.

IV. Vo zvyšných vyhovujúcich výrokoch sa žaloba z a m i e t a .

V. Žalovaní v 1. a 2. rade sú povinní zaplatiť súdny poplatok v sume 939,60 eura na účet Okresného súdu Topoľčany, a to do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku, s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého z nich.

VI. Súd priznáva každému zo žalobcov v 1., 2. a 3. rade nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100% voči žalovaným v 1. a 2. rade, s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého z nich.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie rozhodol tak, že:

„I. Žalovaní 1. a 2. sú povinní zaplatiť žalobcovi 1. sumu 16.000 eur, a to do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku, s tým, že v rozsahu plnenia jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého z nich.

II. Žalovaní 1. a 2. sú povinní zaplatiť žalobcovi 2. sumu 12.000 eur, a to do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku, s tým, že v rozsahu plnenia jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého z nich.

III. Žalovaní 1. a 2. sú povinní zaplatiť žalobcovi 3. sumu 12.000 eur, a to do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku, s tým, že v rozsahu plnenia jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého z nich.

IV. Vo zvyšku súd podanú žalobu zamieťa.

V. Súd priznáva žalobcovi 1. nárok na náhradu trov konania v rozsahu 60% voči žalovaným 1. a 2., s tým, že v rozsahu plnenia jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého z nich. O konkrétnej sume náhrady trov konania rozhodne tunajší súd samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

VI. Súd priznáva žalobcovi 2. nárok na náhradu trov konania v rozsahu 60% voči žalovaným 1. a 2., s tým, že v rozsahu plnenia jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého z nich. O konkrétnej sume náhrady trov konania rozhodne tunajší súd samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

VII. Súd priznáva žalobcovi 3. nárok na náhradu trov konania v rozsahu 60% voči žalovaným 1. a 2., s tým, že v rozsahu plnenia jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého z nich. O konkrétnej sume náhrady trov konania rozhodne tunajší súd samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

VIII. Žalovaní 1. a 2. sú povinní zaplatiť súdny poplatok v sume 1.566 eur, na účet Okresného súdu Topoľčany, a to do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku, s tým, že v rozsahu plnenia jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého z nich.“

Svoje rozhodnutie po právnej stránke odôvodnil ust. § 4 ods. 1, 2, § 4 ods. 4, § 15 ods. 1 zák. č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov, § 13 ods. 1, 3, § 100 ods. 1, § 101, § 822, § 823, § 511 ods. 1 Občianskeho zákonníka, čl. 1, 3 Smernice Rady 72/166/EHS z 24. apríla 1972, Smernicou 90/232/EHS zo 14. mája 1990 (čl. 1 ods. 1 tejto smernice), ako aj vykonaným dokazovaním.

1.1. S poukazom na vykonané dokazovanie a citované zákonné ustanovenia, mal súd za preukázané, že neb. V. S. (manželka žalobcu 1. a matka žalobcov 2. a 3.) podľahla zraneniam, ktoré utrpela pri dopravnej nehode dňa 12. 03. 2015, ktorú zavinil žalovaný 1. ako vodič a zároveň poistník, ktorý mal v čase predmetnej nehody uzavreté povinné zmluvné poistenie za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla so žalovanou 2.; poistný vzťah v čase dopravnej nehody trval. Pasívna legitímácia žalovaného 1. vyplýva z § 420 ods. 1 OZ, keďže škodu spôsobil porušením právnej povinnosti, čo bolo konštatované v špecifikovanom trestnom rozsudku tunajšieho súdu.

1.2. Pasívna legitímácia žalovanej 2., ktorá bola v čase dopravnej nehody poisťovateľkou zodpovedného subjektu, t.j. žalovaného 1., vyplýva z § 15 zákona č. 381/2001 Z. z., v zmysle ktorého si poškodený môže vybrať, či nárok na náhradu škody uplatní voči škodcovi (poistenému) alebo voči poisťovateľovi, alebo voči obojom súčasne.

1.3. Súd má za to, že pojem škoda použitý v zákone č. 381/2001 Z. z. je nutné vykladať extenzívne tak, že tento pojem zahŕňa aj náhradu nemajetkovej ujmy z titulu občianskoprávnej zodpovednosti za zásah do osobnostných práv pozostalých, spočívajúci v zásahu do práva na súkromný a rodinný život spôsobený usmrtením blízkej osoby pri prevádzke dopravných prostriedkov. Účelom poistenia za škody spôsobené

prevádzkou dopravných prostriedkov totiž je zmierniť dôsledky škôd, ku ktorým došlo v súvislosti s touto prevádzkou. Usmrtenie pri dopravnej nehode je nesporne najzávažnejším dôsledkom tejto udalosti. Pokiaľ podľa súdnej praxe usmrtienie pri dopravnej nehode vyvoláva nielen občianskoprávnu zodpovednosť za škodu, ale aj občianskoprávnu zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnostných práv, musí byť aj táto zodpovednosť predmetom poistného krytia. Ak by náhrada nemajetkovej ujmy pozostalých nemala byť predmetom poistného krytia, mohlo by to znamenať značné majetkové riziko subjektov zodpovedajúcich za takúto nemajetkovú ujmu, ktoré by v individuálnych prípadoch mohlo viesť aj k ich finančnému bankrotu. Zároveň by to mohlo znamenať aj neistotu pozostalých v tom smere, či im prisúdená náhrada bude aj skutočne poskytnutá, resp. riziko, že pri insolventnosti zodpovedného subjektu nebude vymožitelná.

1.4. Rozširujúci výklad pojmu škoda pre účely zákona č. 381/2001 Z. z. zároveň zmierňuje, resp. odstraňuje disproporciu medzi zákonným úrazovým poistením, t. j. poistením pri pracovných úrazoch a povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škody spôsobené prevádzkou dopravných prostriedkov. Pokiaľ totiž dôjde pri dopravnej nehode k úmrtiu zamestnanca, zakladá § 94 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení pozostalým, ktorými sú manžel alebo manželka a nezaopatrené dieťa, nárok na jednorazové odškodnenie. Niet potom dôvodu, prečo by náhrada nemajetkovej ujmy pozostalých pri usmrtení ich blízkeho pri dopravnej nehode ako zamestnanca mala byť predmetom poistného krytia (aj keď podľa iného zákona), zatiaľ čo v prípadoch, ak by nešlo o zamestnanca, by tomu tak byť nemalo. V neposlednom rade pri výklade pojmu škoda pre účely zákona č. 381/2001 Z. z. treba vychádzať z chápania tohto pojmu v komunitárnom práve, keďže uvedený zákon je výsledkom transpozície smerníc Európskej únie (ako sú uvedené vyššie), ktoré boli nahradené teraz platnou Smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo 16. septembra 2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti. Z textu samotnej smernice je zrejmé, že pod pojmom škoda rozumie osobnú ujmu a škodu na majetku, resp. používa slovné spojenie utrpenie „ujmy alebo škody“, „akákoľvek ujma alebo škoda“ alebo „akákoľvek škoda“.

1.5. Ohľadom riešenia otázky, čo treba rozumieť pod pojmom škoda, a tým aj otázky pasívnej legitímácie žalovanej 2., súd v neposlednom rade poukazuje (okrem iných rozhodnutí vydaných v rámci tejto problematiky) na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6MCdo/1/2016 zo dňa 31. 07. 2017, v ktorom najvyšší súd uzavrel, že pre účely zákona č. 381/2001 Z. z. treba pojem škoda vykladať extenzívne v tom zmysle, že tento pojem zahŕňa aj nemajetkovú ujmu, ktorej náhrada patrí pozostalým (po blízkej osobe, usmrtenej pri dopravnej nehode v súvislosti s prevádzkou motorového vozidla) z titulu občianskoprávnej zodpovednosti za zásah do osobnostných práv, spočívajúci v zásahu do ich práva na súkromný a rodinný život. Účelom poistenia za škody spôsobené prevádzkou motorových vozidiel je zmierniť dôsledky škôd, ku ktorým došlo v súvislosti s touto prevádzkou. Aj podľa dôvodovej správy k zodpovednostnému zákonu je usmrtienie pri dopravnej nehode najzávažnejším dôsledkom tejto udalosti. Pokiaľ podľa súdnej praxe usmrtienie pri dopravnej nehode vyvoláva nielen občianskoprávnu zodpovednosť za škodu, ale aj občianskoprávnu zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnostných práv, musí byť aj táto zodpovednosť predmetom poistného krytia.

1.6. Súd teda aj v aktuálne prejednávanom prípade dospel k záveru, že požadovaná náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 Občianskeho zákonníka spadá do rozsahu povinného zmluvného poistenia žalovaného 1., za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla.

1.7. Pokiaľ ide o námietku premlčania uplatneného nároku, vznesenú oboma žalovanými, túto súd vyhodnotil ako nedôvodnú. V prejednávanom prípade je nesporné, že k usmrteniu neb. V. S. došlo dňa 12. 03. 2015 pri dopravnej nehode, ktorú zavinil žalovaný 1., ktorý bol v súvislosti s ňou aj právoplatne uznaný vinným z prečinu usmrtenia. Skutočnosťou, od ktorej treba odvádzať uplatnený nárok, je smrť menovanej dňa 12. 03. 2015, nakoľko smrťou manželky a matky došlo k zásahu do práv žalobcov. Počiatok plynutia všeobecnej trojročnej premlčacej doby v zmysle § 101 OZ je viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilého porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby, a premlčacia doba začína plynúť dňom nasledujúcim po dni, kedy došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv, ktorý v tomto prípade predstavuje smrť nebohej (NS SR 3Cdo 18/2016). V danom prípade tak začala trojročná premlčacia doba plynúť 13. 03. 2015 a uplynula by 13. 03. 2018. Žaloba bola súdu doručená dňa 19. 01. 2018, t.j. pred uplynutím premlčacej doby. V prípade žalobcu 1. je zároveň potrebné konštatovať, že tento si nárok na náhradu nemajetkovej ujmy voči žalovanému

1. uplatnil riadne v trestnom konaní v zmysle § 46 ods. 3 Tr. poriadku a vyššie špecifikovaným trestným rozsudkom tunajšieho súdu bol s týmto nárokom odkázaný na civilný proces. V dôsledku týchto skutočností v prípade žalovaného 1. premlčacia doba spočívala od začatia trestného stíhania, t.j. od 12. 03. 2015 do 30. 08. 2017, kedy predmetný trestný rozsudok nadobudol právoplatnosť, čo do výroku o náhrade škody. Uplatnený nárok tak u žiadneho zo žalobcov nie je premlčaný. Pre úplnosť však súd dodáva, že sa nestotožňuje s argumentáciou žalobcu 1., že nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v trestnom konaní uplatňoval aj v mene synov, t.j. žalobcov 2. a 3. Z obsahu trestného spisu tunajšieho súdu sp. zn. 1T/42/2016 totiž jednoznačne vyplýva, že uvedený nárok si žalobca 1. v trestnom konaní uplatnil písomným podaním zo dňa 08. 05. 2016 (č. I. 219 trestného spisu) a je podpísaný iba ním. Zároveň k uvedenému podaniu nebolo pripojené žiadne plnomocenstvo, ktoré by žalobcu 1. oprávňovalo na zastupovanie žalobcov 2. a 3., ktorí už v tom čase boli obaja plnoletí, a teda žalobca 1. už nemohol vystupovať v trestnom konaní ani ako ich zákonný zástupca, keďže plnoletosťou nadobudli plnú spôsobilosť na právne úkony. Uvedené však nič nemení na vyššie uvedenom závere, že nárok uplatnený touto žalobou nie je premlčaný ani u žalobcov 2. a 3.

1.8. Pokiaľ ide o námietky žalovaných vo vzťahu k petitu podanej žaloby, v rámci ktorého žalobcovia žiadali zaviazat' žalovaných na plnenie spoločne a nerozdielne a pre ktorú skutočnosť žiadali žalovaní podanú žalobu zamietnuť, je pravdou, že v prípade žalovaných, z ktorých jeden je vodičom motorového vozidla, ktorý neoprávnene zasiahol do chránených osobnostných práv žalobcov a žalovaná 2. ako subjekt, ktorý ako poisťovateľ v zmysle zák. č. 381/2001 Z. z. za podmienok a v rozsahu ustanovených v uvedenom zákone poskytuje poškodenému za poisteného náhrady škody, zo žiadneho z ustanovení zák. č. 381/2001 Z. z. nemožno vyvodzovať pasívnu solidaritu poisteného a poisťovateľa, na základe ktorej by bolo možné ich zaviazat' na plnenie spoločne a nerozdielne. Treba však súčasne dodať, že pokiaľ žaloba znie voči viacerým žalovaným, súd nie je viazaný žalobným petitom, čo do rozdelenia peňažného plnenia medzi jednotlivými žalovanými, resp. návrhom na založenie pasívnej solidarity. Uvedené vyplýva aj z rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo 79/2003 publikovaného v ZSP 6/2003 str. 162, pretože ak z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vysporiadania medzi stranami sporu, uvedená skutočnosť zakladá výnimku zo zásady „ne ultra petitum“. Typickým príkladom tejto výnimky je práve konanie o náhradu škody, resp. o náhradu nemajetkovej ujmy s pluralitou zodpovednostných subjektov, bez ohľadu na to, že ich zodpovednosť je založená na iných zásadách, alebo dokonca, že skutkové podstaty ich zodpovednosti sú uvedené v rôznych právnych predpisoch.

1.9. Z vykonaného dokazovania je nesporné, že žalovaný 1. protiprávnym konaním, ktoré spočívalo v nerešpektovaní povinností uložených Zákonom o cestnej premávke, zasiahol do osobnostných práv žalobcov, a to do ich práva na súkromný a rodinný život. Nakoľko ide o tak závažný zásah do práva na ochranu osobnosti žalobcov, že žiadna z morálnych foriem zadostučinenia by nepostačovala na odčinenie tohto zásahu, súd dospel k záveru, že sú splnené predpoklady pre priznanie nemajetkovej ujmy v peniazoch, keď je nepochybné, že ujmu, ktorá vznikla žalobcom, by na ich mieste každá iná osoba považovala za ujmu závažnú, a preto možno uzavrieť, že ide o ujmu (vzhľadom na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, intenzitu zásahu, jeho trvanie alebo dopad a dôsledky) objektívne závažnú. Smrťou manželky žalobcu 1. a matky žalobcov 2. a 3. žalobcovia prišli o najbližšiu osobu, prišli o možnosť zachovávať s ňou sociálne a citové väzby a utrpeli aj citovú traumu. Pri existencii úzkych citových a ďalších väzieb medzi žalobcom a jeho manželkou a ich spoločnými synmi, ktoré existovali pred jej úmrtím, došlo v dôsledku konania žalovaného 1. k okamžitému, násilnému pretrhnutiu týchto úzkych väzieb. Žalobcovia v jednom okamihu stratili svoju životnú oporu v podobe manželky a matky, ktorá pre nich predstavovala stabilitu rodinného a domáceho prostredia a života; synov od malička vychovávala, poskytovala im riadnu starostlivosť a opateru. Predstavovala jediný ženský prvok v ich domácnosti a prakticky celé vedenie domácnosti, vrátane základných činností súvisiacich s každodennými domácimi prácami, bolo na nej. Žalobcovia s nebohrou tvorili harmonickú rodinu, vzájomne si pomáhali, žili v spoločnej domácnosti, delili sa tak spoločne o pozitívne i negatívne stránky ich každodenného života, a v dôsledku jej úmrtia došlo k celkom nezvratnému ukončeniu tohto spolužitia a k definitívnej strate možnosti žalobcov tráviť s ňou čas. Nemožno pritom opomenúť, že v čase úmrtia bola nebohá vo veku iba 49 rokov, s manželom a synmi tak mohla ešte tráviť značný čas, mohla sa dožiť ukončenia štúdia mladšieho syna, mohla sa dožiť tohto, ako si synovia založia vlastné rodiny, dožiť sa vnúčať a pod.

1.10. Súd pri výške nemajetkovej ujmy u žalobcov v zmysle § 13 ods. 2 OZ prihliadol na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Súd zároveň musel prihliadnuť aj na

námietku žalovaných spočívajúcu v spoluzavinení predmetnej dopravnej nehody samotnou nebohou, ako bolo konštatované vo vyššie citovanom znaleckom posudku znalca Ing. Romana Červinku, ako aj znaleckého posudku znalca MUDr. Rastislava Rozborila z odboru cestná doprava, ako aj znalca MUDr. Ivana Závodného z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie súdne lekárstvo. Súd teda musel zohľadniť okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, a to skutočnosť, že vodič motorového vozidla nespôsobil dopravnú nehodu úmyselne, naopak, pri nehode zohralo značnú úlohu aj konanie chodkyne - nebohej, ako aj u nej namerané množstvo alkoholu.

1.11. Sumy uplatnené podanou žalobou súd považuje za primerané vzniknutej ujme na strane žalobcov, pričom bližšie poukazuje na odôvodnenie uvedené v bode 19. tohto odôvodnenia. Uplatnené sumy tak súd vzal za základ, od ktorého následne odpočítal podiel predstavujúci spoluzavinenie nebohej na predmetnej dopravnej nehode, ktorý vyhodnotil rozsahom 20%, keď za rozhodujúcu príčinu dopravnej nehody považoval porušenie povinnosti žalovaného 1., ktorý v rozpore s ustanovením Zákona o cestnej premávke viedol ako vodič motorové vozidlo zn. Škoda Roomster, EČ: TO XXX CR rýchlosťou 51-61 km/h, teda rýchlosťou vyššou, akou bol schopný zastaviť vozidlo na vzdialenosť, na ktorú mal rozhľad, ktorá za daných svetelných a poveternostných pomerov predstavovala rýchlosť maximálne 40 km/h a zároveň rýchlosťou vyššou ako je maximálna povolená rýchlosť v obci. Súd vychádzal v tejto veci aj z rozsudku tunajšieho súdu sp. zn. 1T/42/2016 zo dňa 02. 05. 2017 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre sp. zn. 2To/46/2017 zo dňa 30. 08. 2017.

1.12. Súd ďalej nepovažuje za dôvodnú argumentáciu žalobcov ohľadom toho, že v prípade súm, ktorých zaplata sa domáhajú podanou žalobou, je už zohľadnené spoluzavinenie nebohej na predmetnej dopravnej nehode, keďže pôvodne (v rámci mimosúdneho stretnutia) žiadali od žalovaného 1. sumu 100.000 eur, nakoľko samotnú požiadavku na zaplata 100.000 eur žalobcovia žiadnym spôsobom bližšie neodôvodnili, neuviedli, z akých skutočností konkrétne vychádzali pri stanovení jej výšky a dôvodnosti. Súd preto pri zohľadňovaní spoluzavinenia nebohej na dopravnej nehode vychádzal zo súm, ktoré sú predmetom tejto žaloby, t.j. sumy 20.000 eur v prípade žalobcu 1. a sumy 15.000 eur v prípade každého zo žalobcov 2. a 3.

1.13. Po vykonanom dokazovaní súd s prihliadnutím na ustálený rozsah spoluzavinenia na dopravnej nehode zo strany samotnej nebohej v rozsahu 20%, považoval za primeranú výšku náhrady nemajetkovej ujmy u žalobcu 1. sumu 16.000 eur (20.000 eur - 20%), ktorá zohľadňuje neodstrániteľný následok v podobe smrti jeho manželky a dôsledky, ktoré táto strata u neho, v jeho súkromnom a rodinnom živote vyvolala, keďže u žalobcu 1. došlo nielen k strate citovo najbližšej osoby, s ktorou spoločne prežil viac ako 20 rokov svojho života, ale aj k strate osoby, ktorá mu mala byť neskôr oporou aj vo vyššom veku.

1.14. U každého zo žalobcov 2. a 3. súd priznal náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 12.000 eur (15.000 eur - 20%), keď súd prihliadol na intenzitu ich straty v osobnom a rodinnom živote, keď sa jednalo o ich matku, ktorá sa o nich celý ich doterajší život starala, vychovávala ich, mali v nej oporu, keďže ešte nemajú svoje vlastné rodiny. Všetci žalobcovia boli teda v zdieľaní každodenného života, vedení domácnosti, prijímaných životných rozhodnutiach, značne odkázaní na nebohú. Vo zvyšku súd podanú žalobu zamietol.

1.15. Pri určení spôsobu zaviazania oboch žalovaných na plnenie, súd rozhodol, že v rozsahu plnenia jedného z nich zaniká povinnosť plniť druhému, nakoľko žalovaní nevystupujú ako solidárni dlžníci, pretože ich záväzok plniť vyplýva pri každom z nich z iného právneho predpisu. Žalobcovia majú právo v zmysle citovaných právnych predpisov žiadať plnenie od ktoréhokoľvek zo žalovaných, pričom vzájomné vyporiadanie medzi žalovanými je záležitosťou iba žalovaných, a týka sa ich právneho vzťahu vyplývajúceho zo Zákona o povinnom zmluvnom poistení. Súd pritom poukazuje na skutočnosť, že s účinnosťou od 01. 01. 2002 je povinné zmluvné poistenie upravené v zákone č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, kde § 15 zakladá priamy nárok poškodeného proti poisťovni, a teda poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovní, pričom zároveň si poškodený môže uplatňovať náhradu škody aj od poisteného škodcu. Poškodený si tak môže svoj nárok uplatniť, buď samostatne voči každej žalovanej, alebo spoločne voči obom, avšak plnenie môže dostať len raz. Keďže ide o nárok žalobcov na plnenie proti dvom subjektom z iného právneho dôvodu, vzájomný vzťah žalovaných 1. a 2. je taký,

že v tom rozsahu, v akom splnil žalobcom ako veriteľom jeden z nich, zaniká dlh, a tým aj povinnosť druhého žalovaného.

1.16. Súd ako nadbytočný zamietol návrh žalovaných na doplnenie dokazovania prešetrením majetkových pomerov žalovaného 1., nakoľko pokiaľ žalovaný 1. namietal výšku náhrady s poukazom na svoje majetkové pomery, k tomuto súd poukazuje na skutočnosť, že právo žalovaného 1. na plnenie z povinného zmluvného poistenia týmto rozsudkom nie je dotknuté, keďže spolu s ním je žalovaná aj poisťovňa, v ktorej bolo predmetné vozidlo v čase dopravnej nehody poistené. Priznaná náhrada tak nie je neúmerná spôsobenej ujme a ďalšie dokazovanie ohľadom majetkových a zárobkových pomerov samotného žalovaného 1. by tak znamenalo len ďalšie neúčelné predlžovanie konania.

1.17. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP a po odpočítaní úspechu žalovaných od úspechu žalobcov priznal každému zo žalobcov nárok na náhradu trov konania v rozsahu 60% s tým, že o konkrétnej sume tejto náhrady rozhodne tunajší súd samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku (§ 262 ods. 2 CSP).

1.18. O povinnosti žalovaných zaplatiť súdny poplatok za podanú žalobu, súd rozhodol podľa § 2 ods. 2 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch v spojení s položkou 7b, bod 2 Sadzobníka, tvoriaceho prílohu uvedeného zákona, keďže žalobcovia sú v tomto konaní oslobodení od platenia súdnych poplatkov (§ 4 ods. 2, písm. j/ Zákona o súdnych poplatkoch). Súd preto s prihliadnutím na výsledok konania (60% úspech žalobcov) uložil žalovaným povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť súdny poplatok za podanú žalobu v sume 1.566 eur.

2. Rozsudok súdu prvej inštancie napadol v zákonnej lehote odvolaním žalovaný v 1. rade, ktorý sa domáhal jeho zmeny a zamietnutia žaloby. Zároveň žiadal priznať právo na náhradu trov konania. Odvolanie podal voči všetkým výrokom rozsudku súdu prvej inštancie (okrem výroku IV). Namietal z hľadiska procesného v prvom rade výrok súdu prvej inštancie v bodoch I., II., III., keď mal za to, že súd rozhodol iným spôsobom, ako je obsiahnuté v petite žaloby. V petite žaloby je výrok, že žalovaní v 1. a 2. rade sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť tomu-ktorému žalobcovi príslušnú peňažnú sumu. Petit, tak ako je obsiahnutý vo výroku rozsudku, je úplne iný. Žalobcovia petit obsiahnutý v žalobe nemenili. Podľa jeho názoru, súd nemôže sám meniť petit, mohlo by sa tak stať výlučne v súlade s ust. § 139 CSP. Domnieva sa, že práve znenie petitu, tak ako bol uplatnený žalobcami, musí mať za následok zamietnutie žaloby. Pre posúdenie, či ide o samostatné alebo nerozlučné spoločenstvo, je rozhodujúca povaha predmetu konania vyplývajúca z hmotného práva. O nerozlučné spoločenstvo ide tam, kde hmotné právo neumožňuje, aby predmet konania bol prejednaný a rozhodnutý samostatne voči každému spoločníkovi. V danom prípade z právnej úpravy, ktorú treba na daný vzájomný vzťah aplikovať, a to zák. č. 381/2001 Z. z., nevyplýva, že by predmet konania nemohol byť prejednaný a rozhodnutý samostatne voči každému z nich. To znamená, že medzi žalovanými ide o pasívne spoločenstvo samostatných spoločníkov. Z uvedeného možno dospieť k záveru, že žalobcovia nesprávne požadovali priznanie náhrady od žalovaných na zaplatenie nemajetkovej ujmy spoločne a nerozdielne, ale správne sa mali domáhať plnenia tak, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého, čo je princíp „solidarity“. Zároveň namietal aj výšku priznaného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, odhliadnuc od toho, že súd vo svojom rozhodnutí znížil výšku uplatneného nároku. Na porovnanie poukázal na odškodňovanie obetí násilných trestných činov, ktoré upravuje zákon č. 215/2006 Z. z. v znení zák. č. 79/2008 Z. z. Pokiaľ by sa uvedený zákon analogicky aplikoval na prejednanú vec, bolo by potrebné vychádzať z 50-násobku minimálnej mzdy za rok 2014, ktorá bola v sume 352 eur a potom by výška náhrady predstavovala pre všetkých žalobcov sumu 17.600 eur. Pokiaľ súd akceptuje jeho námietky, je potrebné nanovo rozhodnúť aj vo výrokoch V., VI. a VII. Namietal tiež povinnosť obsiahnutú v bode 8., keď z odôvodnenia rozsudku nie je zjavné, ako súd dospel k určeniu výšky súdneho poplatku.

3. Rozsudok súdu prvej inštancie napadol v zákonnej lehote odvolaním aj žalovaný v 2. rade, ktorý sa domáhal v súlade s § 388 CSP jeho zmeny a zamietnutia žaloby, ako aj priznania nároku na náhradu trov konania v rozsahu 100%. Odvolanie podával proti výroku I., II., III., V., VI., VII. a VIII. z dôvodov podľa § 365 ods. 1 CSP, najmä, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a skutkový stav neobstojí, pretože vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

3.1. Žalovaný v 2. rade v podanom odvolaní namietal predovšetkým neexistenciu pasívnej vecnej legitímácie spoločnosti UNIQA. Dôvodil právnou istotou pri rozhodovaní súdov, a preto vidí rozpor v závere súdu prvej inštancie s ustálenou rozhodovacou praxou najvyššieho súdu, a to konkrétne najmä z rozsudkom NS SR z 28. 05. 2015 sp. zn. 7Cdo 65/2013, publikovanom v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR č. 1/2015. Citoval podstatný obsah uvedeného rozhodnutia a uviedol, že napriek jeho jednoznačnému záveru najvyššieho súdu rozlišovať pojmové odlišnosti medzi nárokom na náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka a nárokom na náhradu škody na zdraví, súd prvej inštancie vo svojom rozsudku vyslovil názor, ktorý sa odchyľuje od ustálenej rozhodovacej činnosti najvyššej všeobecnej súdnej autority - najvyššieho súdu. Výklad pojmu „škoda na zdraví“, ale aj jeho rozsah a obsah je kľúčový pre posúdenie dôvodnosti podanej žaloby voči žalovanému v 2. rade, pretože pojem škoda na zdraví podľa § 4 ods. 2 písm. a/ Zákona o PZP determinuje rozsah poistného plnenia, ktoré je poisťovňa povinná poskytnúť v prípade poistnej udalosti. Od rozsahu poistného plnenia sa priamo odvíja aj pasívna vecná legitímácia poisťovne. V skutkovo a právne porovnateľnom prípade najvyšší súd vo svojom rozhodnutí zo dňa 20. apríla 2011 sp. zn. 4Cdo 168/2009 už judikoval, že pod pojem „škoda“ pre účely Zákona o PZP nie je možné podriaďiť i nárok na náhradu nemajetkovej ujmy spočívajúcej v strate blízkej osoby. V ďalšom rozhodnutí najvyššieho súdu zo dňa 30. 10. 2012 sp. zn. 4Cdo 139/2011 dovolací súd opätovne uviedol, že náhrada nemajetkovej ujmy nie je zahrnutá do rozsahu poistenia zodpovednosti za prevádzku motorového vozidla. Ani v rozsudku zo dňa 31. 03. 2016 sp. zn. 3Cdo 301/2012, ktorý bol vyhlásený až po vydaní rozsudku Súdneho dvora Európskej únie C-22/12 zo dňa 24. 10. 2013 (ďalej len „rozsudok SDEÚ vo veci Haasová“) najvyšší súd nezistil dôvody na odklon od svojho skôr vysloveného právneho záveru a uzavrel, že výkladom nemožno dospieť k inému záveru, než k tomu, že povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu v rozsahu vymedzenom v Zákone o PZP je krytá výlučne škoda, nie nemajetková ujma za zásah do osobnostných práv poškodených osôb v zmysle § 13 Občianskeho zákonníka. Preto, ak odvolací súd by nerozhodol v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyššieho súdu, toto by v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP zakladalo dôvod pre prípadné dovolanie voči takémuto rozhodnutiu odvolacieho súdu. Pokiaľ súd prvej inštancie poukázal na rozhodnutie senátu najvyššieho súdu zo dňa 31. júla 2017 sp. zn. 6MCdo 1/2016 (ďalej len „odlišné rozhodnutie“), toto rozhodnutie považuje žalovaný v 2. rade za arbitrárne a nezákonné, najmä pre nedodržanie postupu podľa § 48 ods. 1 CSP. Má za to, že príslušný senát najvyššieho súdu postupoval nezákonným spôsobom, keď vec nepostúpil na rozhodnutie Veľkému senátu Najvyššieho súdu.

3.2. Spoločnosť UNIQA zásadne nesúhlasí s tým, že pojem „škoda“ použitý v smerniciach týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinností poistenia tejto zodpovednosti sa má vykladať spôsobom, že automaticky bez ďalšieho zahŕňa tiež náhradu nemajetkovej ujmy. Závazný výklad aktov Európskej únie je oprávnený dávať výlučne Súdny dvor Európskej únie. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie Súdneho dvora Európskej únie vo veci Haasová. V uvedenom rozsudku Súdny dvor EÚ rozlišuje medzi rozsahom povinnosti kryť poistením spôsobenú škodu pri dopravných nehodách ako autonómnym pojmom európskeho práva, ktorý je zakotvený v motorových smerniciach a musí sa vykladať jednotne v súlade s účelom smernice a medzi rozsahom zodpovednosti za škodu, čo je pojem vnútroštátneho práva, ktoré si členské štáty môžu upraviť rozdielne.

3.3. Namietal nesprávne použitie eurokonformného výkladu pojmu „škoda“, keď mal za to, že je nevyhnutné, aby vnútroštátny súd vzal do úvahy vnútroštátne právo ako celok a posúdil, do akej miery ho možno použiť spôsobom, ktorý nevedie k výsledku, ktorý odporuje smernici. Súd prvej inštancie vyložil pojem „škoda na zdraví“ tak, že doň jednoducho zahrnul aj nemajetkovú ujmu. Z ustálenej judikatúry Súdneho dvora EÚ vyplýva, že vnútroštátne súdy, ktoré uplatňujú vnútroštátne právo, sú síce povinné vykladať toto právo, čo najväčšmi s ohľadom na znenie a citácie predmetnej smernice, avšak aj táto povinnosť (a možnosť) eurokonformného výkladu vnútroštátneho práva má obmedzenia. Povinnosť vnútroštátneho súdu odvolávať sa na obsah smernice pri výklade a uplatňovaní relevantných ustanovení vnútroštátneho práva nemôže slúžiť ako základ na výklad contra legem vnútroštátneho práva, ani byť v rozpore so všeobecnými zásadami práva. Výklad súdom prvej inštancie považuje za použitie eurokonformného výkladu contra legem, pričom opätovne poukazuje na konštantnú judikatúru najvyššieho súdu k povahe škody v slovenskom práve. Na judikatúru (R 55/1971, 1Cz 49/76) zväzujúcu výslovný majetkový charakter pojmu „škoda“ opakovane poukazuje najvyšší súd na nedávnych rozhodnutiach, napr. rozsudok NS SR zo dňa 30. 06. 2008 sp. zn. 3Cdo 234/2007 alebo uznesenie NS SR z 20. 04. 2011 sp. zn. 4Cdo 168/2009, rozsudok NS SR z 31. 03. 2016 sp. zn. 3Cdo

301/2012, či rozsudok NS SR z 28. 05. 2014 sp. zn. 7Cdo 65/2013. Spoločnosť UNIQA má za to, aj s odkazom na ustálenú rozhodovaciu prax najvyššieho súdu, že súd prvej inštancie nesprávne právne posúdil túto otázku.

3.4. Žalovaný v 2. rade v podanom odvolaní ďalej poukázal na to, že pred súdom prvej inštancie vzniesol námietku premlčania, avšak túto súd vyhodnotil ako nedôvodnú s poukazom na skutočnosť, že náhrada nemajetkovej ujmy sa premlčiava vo všeobecnej 3-ročnej premlčacej dobe v zmysle § 101 Občianskeho zákonníka. Trvá na tom, že žalovaný v 2. rade nie je pasívne vecne legitimovaný a v opačnom prípade, ak by aj mala byť daná vecná pasívna legitimácia, tak nárok na náhradu nemajetkovej ujmy voči spoločnosti UNIQA musí byť premlčaný v zmysle § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka v subjektívnej 2-ročnej premlčacej dobe, keďže škodová udalosť vznikla 12. 03. 2015 a žalobcami bol nárok na náhradu nemajetkovej ujmy podaný na súde prvej inštancie 19. 01. 2018, viac ako 2 roky od vzniku škodovej udalosti.

3.5. Namietal tiež uplatňovanú a priznanú súdom prvej inštancie výšku náhrady za nemajetkovú ujmu, ktorú považuje za neprimeranú a účelovú. Napriek tomu, že osobná ujma vzniknutá v dôsledku straty blízkej osoby nie je reparačiteľná a dá sa len veľmi ťažko vyčíslieť, poukazuje na to, že požadovaním neprimeranej vysokej sumy žalobcovia počítajú s tým, že v prípade, ak odvolací súd uzavrie, že poisťovňa je vecne pasívne legitimovaná v tomto konaní, tejto sumy sa aj reálne domôžu. Je zrejmé, že v opačnom prípade by len od žalovaného v 1. rade ako fyzickej osoby takto vysokú sumu nepožadovali. Poukázal na skutočnosť, že súd prvej inštancie žiadnym spôsobom neodôvodnil výšku priznanej náhrady nemajetkovej ujmy, iba sa obmedzil na skonštatovanie, že: „sumy uplatnené podanou žalobou sú považuje za primerané vzniknutej ujme na strane žalobcov“. Nezdôvodnil, akými úvahami sa riadil, keď ustálil, že výška priznanej náhrady nemajetkovej ujmy je primeraná vzniknutej ujme. Opakovane poukázal na okolnosti škodovej udalosti, keď jednou z príčin vzniku škodovej udalosti bola skutočnosť, že poškodená prechádzala cez cestu v čase a za okolností, kedy vzhľadom na vzdialenosť a rýchlosť prichádzajúceho vozidla nemohla cez cestu bezpečne prejsť. Poškodená nebola žiadnym spôsobom osvetlená, nemala na sebe reflexné prvky, ale naopak, bola oblečená celá v čiernom, a navyše, sa nachádzala v ťažkom stupni opitosti (v čase nehody mala 3,08 g/kg alkoholu v krvi a 4,43 g/kg alkoholu v moči), čím dochádzalo k poruchám psychomotorických funkcií, v dôsledku čoho človek v takomto stave nie je schopný bezpečne sa pohybovať v cestnej premávke. Poškodená tak nedodrжала ust. § 53 ods. 4 zák. č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke. Súd prvej inštancie síce, vzhľadom na skutočnosť, že poškodená sa v čase škodovej udalosti nachádzala v ťažkom stave opitosti, síce priznanú náhradu krátil o 20%, spoločnosť UNIQA je však presvedčená, že výška takéhoto krátenia nepredstavuje spravodlivé vyhodnotenie všetkých okolností, za ktorých došlo k vzniku škodovej udalosti. Poukázal na skutočnosť, že žalovaný v 1. rade v úseku, v ktorom je povolené ísť maximálnou rýchlosťou 50 km/hod., išiel rýchlosťou 51-61 km/hod., t. j. o 1 - 11 km/hod. rýchlejšie ako mal ísť v zmysle príslušných predpisov. Prekročenie rýchlosti o 1 km/hod., resp. o 10 km/hod. však nemohlo mať závažnejší vplyv na vznik škodovej udalosti ako skutočnosti na strane poškodenej. Poukázal na rozsudok OS Bratislava 1 zo dňa 15. 10. 2012 sp. zn. 11C/169/2011 v inej obdobnej veci, kde súd považoval podobné zavinenie chodca v rozsahu 50% za dôvodné pri vyhodnotení príčiny podielu na vzniku dopravnej nehody. Spoločnosť UNIQA je presvedčená, že spoluzavinenie poškodenej v rozsahu 50% de facto uznávajú aj samotní žalobcovia, nakoľko z ich argumentácie vyplýva, že požadovanú náhradu nemajetkovej ujmy už mali znížiť o 50%. V závere svojho odvolania poukazuje na niekoľko rozhodnutí, ktorými boli právoplatne priznané sumy za nemajetkovú ujmu v rozsahu do 10.000 eur.

4. K podanému odvolaniu žalovaného v 2. rade sa vyjadril žalovaný v 1. rade. Uviedol, že pokiaľ ide o dôvody odvolania v časti týkajúcej sa premlčania nároku a výšky uplatneného nároku, nemá k tejto argumentácii pripomienky. V časti týkajúcej sa neexistencie pasívnej vecnej legitimácie s danou argumentáciou nesúhlasí. Poukázal na rozhodnutie Súdneho dvora EÚ č. C-22/2012, v ktorom Súdny dvor poukázal na ustálenú judikatúru prijatú vo veci Margues Almeida C-300/10, podľa ktorej zámerom smerníc nie je harmonizácia režimov zodpovednosti za škodu, ale členské štáty sú stále oprávnené upraviť režim zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel. Táto ich voľnosť je však zároveň obmedzená tým, že druhá smernica (Smernica Rady 84/5/EHS o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel), ktorá dopĺňa prvú smernicu (Smernica Rady 72/166/EHS) ustanovuje povinné krytie niektorých škôd, medzi ktoré patrí najmä ujma na zdraví v určitých minimálnych sumách. Teda medzi škodami, ktoré musia byť kryté, sa v súlade s čl. 1 ods. 1 druhej smernice nachádza aj ujma na

zdraví. Súdny dvor ďalej spresňuje, že ujma na zdraví predstavuje akúkoľvek ujmu, ktorá bola spôsobená zásahom do osobnej integrity, čo zahŕňa aj fyzickú a psychickú traumu. V dôsledku toho medzi škody patrí aj nemajetková ujma, ktorej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu predstavuje vnútroštátne právo uplatniteľné v danom spore. S poukazom na uvedené smernice, je potrebné ustáliť, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenú blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravných nehodách, pretože jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo, a to v ust. § 11 a § 13 Občianskeho zákonníka. Záverom poukázal na rozhodovaciu činnosť Ústavného súdu SR (III. ÚS 646/2015 zo dňa 16. 12. 2015, I. ÚS 206/2015 zo dňa 29. 04. 2015, I. ÚS 474/2016 zo dňa 17. 08. 2016).

5. K podaným odvolaniam žalovaných v 1. a 2. rade sa vyjadrili žalobcovia, ktorí navrhli, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu potvrdil a priznal im nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

5.1. K námietke žalovaného v 1. rade, že súd prvej inštancie rozhodol iným spôsobom, ako je obsiahnuté v petite žaloby, uviedli, že sa v plnom rozsahu stotožňujú s napadnutým rozsudkom a s jeho odôvodnením, v ktorom sa súd dôsledne vysporiadal aj s námietkou vo vzťahu k petitu podanej žaloby, keď súd konštatoval, že pokiaľ žaloba znie voči viacerým žalovaným, súd nie je viazaný žalobným petitom, čo do rozdelenia peňažného plnenia medzi jednotlivými žalovanými, resp. návrhom na založenie pasívnej solidarity. V tomto smere poukázal aj na rozsudok NS SR sp. zn. 5Cdo 79/2013, ako aj na rozsudok KS v Trnave zo dňa 28. 11. 2016 sp. zn. 23Co/337/2016. Rovnako nesúhlasili s námietkou žalovaného v 1. rade ohľadne výšky priznaného nároku, pokiaľ namietali, že na túto výšku by sa malo analogicky aplikovať odškodnenie obetí trestných činov poskytovaných štátom. Podľa ich názoru, uplatnenie odškodnenia obeť násilných trestných činov od štátu nevylučuje samostatné uplatnenie náhrady nemajetkovej ujmy voči páchatelom tohto trestného činu, a preto sa nejedná o analogické prípady zodpovednosti, keďže tieto prípady zodpovednosti možno uplatňovať popri sebe.

5.2. K odvolaniu žalovaného v 2. rade, pokiaľ ide o námietku neexistencie pasívnej vecnej legitímácie sa stotožňujú s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie v tomto smere, a preto nesúhlasia s námietkou žalovaného v 2. rade, že súd sa odchýlil od ustálenej rozhodovacej činnosti najvyššej všeobecnej súdnej autority - najvyššieho súdu. Rovnako nesúhlasia ani s nedôvodne vznesenou námietkou premlčania, keď je nepochybné, že návrh bol podaný v rámci 3-ročnej premlčacej doby.

5.3. K námietkam žalovaného v 2. rade ohľadne priznanej výšky náhrady za nemajetkovú ujmu uviedli, že tieto jeho tvrdenia nemajú oporu v žiadnom vykonanom dôkaze. Navyše, bolo preukázané, že pri prvom osobnom stretnutí so žalovaným v 1. rade ako rodina ohodnotili spôsobenú ujmu na 100.000 eur, ktorú žiadali nahradiť žalovaným v 1. rade. Neobstojí preto argumentácia žalovaného v 2. rade o tom, že žalobou uplatnenú výšku nároku prispôbili s ohľadom na pasívnu legitímáciu žalovaného v 2. rade. Majú za to, že súd prvej inštancie dostatočne zohľadnil aj mieru zavinenia poškodenej, keď rozsah jej spoluzavinenia určil v rozsahu 20%. Opätovne poukázali na závery odbornej expertízy k dopravnej nehode zo dňa 14. 12. 2015 znaleckej organizácie Expert Group, k. s., podľa ktorej, ak by žalovaný v 1. rade v čase vstupu chodkyne na cestu sa pohyboval s vozidlom rýchlou predpísanou, je z technického hľadiska vysoko pravdepodobné (s pravdepodobnosťou blížiacou sa k istote), že by došlo k vzájomnému minutiu vozidla s chodkyňou, aj keby vodič vozidla na pohyb chodkyne vôbec nereagoval. Jednoznačne príčinou zrážky a jej fatálnych následkov spočívajúcich v usmrtení poškodenej bola nepovolená rýchlosť žalovaného 1. rade, ktorý, ak by za daných okolností išiel v obci s najvyššou povolenou rýchlou 50 km/hod., nemusel byť žiadnym spôsobom reagovať na prechádzanie poškodenej cez cestu a táto by ešte žila. Stratu, ktorú utrpeli usmrtením poškodenej, nemožno žiadnym spôsobom nahradiť. Peniaze nemôžu nahradiť utrpenie, ktoré im žalovaný v 1. rade spôsobil, iba ho zmierniť. Preto akceptujú rozhodnutie súdu prvej inštancie o určení výšky tejto náhrady, a preto sa rozhodli nenapadnúť odvolaním rozhodnutie, čo do priznanej výšky, keďže rozhodnutie súdu prvej inštancie považujú celkovo za spravodlivé.

6. K vyjadreniu žalobcov sa písomne vyjadril žalovaný v 1. rade, ktorý uviedol, že pokiaľ žalobcovia v 1. rade sa zaoberajú právnym posúdením postupu súdu vo vzťahu k petitu žaloby a poukazujú na rozsudok KS v Trnave sp. zn. 23Co/337/2016 zo dňa 28. 11. 2016, takýto rozsudok nie je rozhodnutím, ktorým by sa mali riadiť iné súdy. Poukázal opätovne na dôvody uvedené v jeho odvolaní a zároveň poukázal na

rozhodnutia, v ktorých súdy rozhodujú o náhrade nemajetkovej ujmy v rozpätí od 7.500 eur do 10.000 eur, čo je podstatne menej ako rozhodol súd prvej inštancie v napadnutom rozhodnutí.

7. V replike odvolania žalovaný v 2. rade opätovne poukázal na neexistenciu pasívnej vecnej legitímácie spoločnosti UNIQA. Uviedol, že žalobcovia vo vyjadrení neuvádzajú žiadnu argumentáciu, prečo nesúhlasia s rozsiahlym odôvodnením neexistujúcej pasívnej vecnej legitímácie žalovaného v 2. rade v podanom odvolaní. Poznamenal, že z rozsudku Súdneho dvora EÚ vo veci Drozdovs je zrejmé, že právo únie má za cieľ hradiť nemajetkovú ujmu pozostalým po obetiach dopravných nehôd. Rozsah náhrady škody sa však v zásade spravuje vnútroštátnym právom. Pokiaľ členský štát nezosúladí svoje právne predpisy s európskymi smernicami, je to chyba štátu. To znamená, že pokiaľ právo pozostalých na náhradu škody v rámci vnútroštátneho práva nepokrýva nemajetkovú ujmu (čo je prípad slovenského právneho poriadku), táto skutočnosť nie je, ani nemôže byť na ťarchu žalovaného v 2. rade. Žalobcovia sa preto mali so svojím nárokom obrátiť voči Slovenskej republike. Má za to, že súd prvej inštancie použil eurokonformný výklad contra legem. Poukázal na obsiahlu judikatúru uvádzanú vo svojom odvolaní, v zmysle ktorej bolo viackrát explicitne ustanovené, že nemajetková ujma nepatrí pod škodu. Opätovne poukázal na vznesenú námietku premlčania a mal za to, že právo na náhradu škody sa premlčuje v subjektívnej 2-ročnej premlčacej dobe. Naďalej zotrváva na svojej odvolacej námietke, že žalobcami uplatňovaná a prvoinštančným súdom priznaná náhrada za nemajetkovú ujmu je neprimeraná, napriek tomu, že strata blízkej osoby sa nedá vyčíslieť, avšak náhrada nemajetkovej ujmy je určitá morálna satisfakcia, resp. symbolická suma, ktorá sa napr. vo Francúzsku poskytuje paušálnou sumou vo výške 5.000 eur. Súd prvej inštancie sa žiadnym spôsobom nezaoberal a neodôvodnil, na základe čoho dospel k záveru, že žalobcami uplatnená suma 50.000 eur je oprávnená suma, z ktorej by mal po odpočítaní spoluzavinenia vychádzať. Opätovne poukázal na 7 rozhodnutí iných súdov, v ktorých nebola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vyššej ako 10.000 eur, pričom v týchto prípadoch nešlo ani o spoluzavinenie. Súd prvej inštancie mal ustáliť výšku nemajetkovej ujmy ako takej, a až následne od tejto sumy odpočítať spoluzavinenie poškodenej. Má za to, že spoluvina poškodenej je vyššia ako 20%. Pre posúdenie zavinenia je nutné skúmať jednotlivé porušenia poškodenej, a preto nie je možné vylúčiť, že poškodená môže niesť spoluvinu vo výške aj viac ako 50%.

8. K vyjadreniu žalovaného v 2. rade sa vyjadril žalovaný v 1. rade, ktorý sa pridriava všetkých písomných vyjadrení, ktoré vo veci podal.

9. K replike žalovaného v 2. rade sa opätovne vyjadrili žalobcovia, ktorí zotrvali na svojich argumentoch k podaným odvolaniam žalovaného v 1. a 2. rade. Zotrvali na záveroch súdu prvej inštancie ako na správnych ohľadne pasívnej legitímácie žalovaného v 2. rade. Rovnako zotrvali na doterajších vyjadreniach ohľadne uplatňovania všeobecnej 3-ročnej premlčacej doby v zmysle § 101 Občianskeho zákonníka, v ktorej lehote si nepochybne svoje právo uplatnili. Pokiaľ žalovaná v 2. rade uviedla, že poškodenej sa mala dopustiť porušenia pravidiel cestnej premávky, a to § 52 ods. 3 zák. č. 8/2009 Z. z., má za to, že z uvedeného ustanovenia povinnosť chodcov nosiť reflexné bezpečnostné prvky vyplýva v prípade, ak sa pohybujú po krajnici alebo po okraji cesty, avšak táto povinnosť sa nevzťahuje na chodcov prechádzajúcich cez cestu v obci. Žiadne osobitné ustanovenia o chodcoch uvedené v Zákone o cestnej premávke neuvádza ako porušenie pravidiel cestnej premávky prechádzanie cez cestu pod vplyvom alkoholu, ale ukladá chodcom povinnosť podľa § 53 ods. 3, t. j. že chodci smú prechádzať cez vozovku mimo prechodu pre chodcov, len ak s ohľadom na vzdialenosť a rýchlosť jazdy prichádzajúcich vozidiel nedonútia ich vodičov na zmenu smeru alebo rýchlosti jazdy.

10. Krajský súd v Nitre ako odvolací súd (§ 34 Civilného sporového poriadku, ďalej len „CSP“) po zistení, že odvolania žalovaných v 1. a 2. rade boli podané včas (§ 362 ods. 1 CSP) oprávneným subjektom - stranou, v neprospech ktorej bolo rozhodnutie vydané proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP) a po skonštatovaní, že odvolania majú zákonné náležitosti a odvolatelia použili zákonom prípustné odvolacie dôvody, odvolací súd preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie v medziach daných rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 CSP) postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania, keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku boli oznámené na verejnej tabuli a na webovej stránke minimálne 5 dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 CSP) dospel k záveru, že odvolania žalovaných sú čiastočne dôvodné a z uvedených dôvodov odvolací súd v zmysle § 388 CSP rozsudok súdu prvej inštancie zmenil a rozhodol tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

11. Odvolací súd vo veci samej preberá súdom prvej inštancie zistený skutkový stav, pokiaľ ide o skutočnosti právne rozhodné pre posúdenie žalobcami uplatňovaného nároku.

12. Z obsahu spisu je nesporné, že žalobcovia v 1. až 3. rade dňa 19. 01. 2018 podali voči žalovaným v 1. a 2. rade žalobu, ktorou sa domáhajú, aby žalovaní v 1. a 2. rade spoločne a nerozdielne boli zaviazaní žalobcovi v 1. rade zaplatiť nemajetkovú ujmu v sume 20.000 eur a zároveň žalovaní v 1. a 2. rade boli zaviazaní zaplatiť spoločne a nerozdielne žalobcovi v 2. a 3. rade, každému, z titulu nemajetkovej ujmy sumu vo výške 15.000 eur. Svojho nároku sa domáhajú v zmysle ust. § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka a § 15 zák. č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Dôvodili tým, že dňa 12. 03. 2015 v obci R. v smere na obec Kovarce viedol žalovaný v 1. rade motorové vozidlo zn. Škoda Roomster, EČ: TO XXX CR rýchlou 51-61 km/hod., teda šiel rýchlou vyššou ako bol schopný zastaviť vozidlo na vzdialenosť, na ktorú má rozhrad, pričom zrazil pravou prednou stranou vozidla chodkyňu - poškodenú V. S., ktorá prechádzala cez vozovku z pohľadu vodiča z ľavej strany vozovky na pravú stranu, v dôsledku čoho poškodená utrpela také poškodenia zdravia, ktorým na mieste nehody podľahla. Za uvedené konanie bol žalovaný v 1. rade rozsudkom OS Topoľčany zo dňa 02. 05. 2017 sp. zn. 1T/42/2016 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre zo dňa 30. 08. 2017 č. k. 2To/46/2017-404 uznaný vinným zo spáchania prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 1 a 2 písm. a/ Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. h/ Tr. zák. Žalobca v 1. rade je pozostalým manželom po nebohej - poškodenej V. S.. Manželstvo uzavreli dňa 04. 05. 1990 a z manželstva pochádzali dve v čase dopravnej nehody už dospelé deti, a to žalobcovia v 2. a 3. rade, pričom žalobca v 2. rade bol v tom čase zamestnaný a žalobca v 3. rade bol žiakom strednej drevárskej školy. V čase dopravnej nehody žili žalobcovia s poškodenou v spoločnej domácnosti, ktorá sa starala nielen o nich a celú domácnosť, ale opatrovala aj svoju matku P. A.. Smrťou manželky a matky žalobcov došlo k neoprávnenému zásahu do ich práv na ochranu osobností a to do ich práva na súkromný a rodinný život, ktorý bol smrťou blízkej osoby hlboko a natrvalo narušený. Smrťou matky a manželky, s ktorou mali žalobcovia vytvorený pevný citový vzťah, utrpela celá rodina šok, psychické traumy a stres, v neposlednom rade nevyčísliteľnú bolesť nad stratou najbližšej osoby. Žalobcovia sa pôvodne domáhali náhrady nemajetkovej ujmy v celkovej sume 100.000 eur, avšak vzhľadom na priebeh policajného vyšetrovania a s poukazom na znalecké dokazovanie, z ktorého vyplynulo, že aj nebohá mala spoluúčasť na vzniku dopravnej nehody, keď cez cestu prechádzala v tmavom oblečení a pod vplyvom alkoholu, znížili výšku požadovanej náhrady nemajetkovej ujmy o polovicu, teda na sumu 50.000 eur pre všetkých žalobcov vo výškach tak, ako ich špecifikovali v žalobnom petite.

13. O podanom nároku žalobcov rozhodol súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom, ktorým priznal žalobcovi v 1. rade náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 16.000 eur a žalobcom v 1. a 2. rade vo výške 12.000 eur, každému, pričom žalovaných v 1. a 2. rade zaviazal na túto povinnosť s tým, že v rozsahu plnenia jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého z nich. Rozsudok súdu prvej inštancie vo vyhovujúcich výrokoch napadol žalovaný v 1. aj v 2. rade. Žalovaný v 1. rade namietal, že súd prvej inštancie rozhodol iným spôsobom, ako bolo obsiahnuté v petite žalobe, keď žalobcovia sa nesprávne domáhali priznania nemajetkovej ujmy spoločne a nerozdielne, ale správne sa mali domáhať plnenia tak, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého žalovaného, čo je princíp solidarity. Ďalej namietal aj priznanú výšku nároku na náhradu nemajetkovej ujmy s ohľadom na ujmu a okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Žalovaný v 2. rade v podanom odvolaní zotrval na námietkach prezentovaných v priebehu celého konania, keď predovšetkým namietal neexistenciu pasívnej legitímácie v spoločnosti UNIQA, ďalej premlčanie nároku žalobcov, ako aj neprimeranú výšku priznanej náhrady nemajetkovej ujmy, keď vytkol súdu prvej inštancie, že nedostatočne zohľadnil mieru na vzniku škody, na ktorej sa podieľalo aj samotné konanie poškodenej.

14. Z vykonaného dokazovania bolo nesporne preukázané, že žalobcovia sa domáhali svojho nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch z dôvodu, že protiprávnym konaním žalovaného v 1. rade (vodiča osobného motorového vozidla, ktorý zavinil dopravnú nehodu, pri ktorej manželka žalobcu v 1. rade a matka žalobcov v 2. a 3. rade utrpela zranenia, ktoré boli nezlučiteľné so životom), čím došlo k zásahu do ich osobnostných práv, práva na zdravie a súkromie, ako aj právo na rodinný a súkromný život. Žalovaný v 2. rade je na základe poisťovnej zmluvy uzatvorenej so žalovaným v 1. rade poisťovateľom zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla v zmysle zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla.

15. Právo na ochranu osobnosti je absolútnym právom fyzickej osoby, ktoré pôsobí proti všetkým, t. j. proti ostatným fyzickým osobám, právnickým osobám, ako aj proti štátu. Jeho obsahom je zákaz akéhokoľvek zásahu, ktorý by bol spôsobilý vyvolať ohrozenie alebo porušenie práv, ktoré sú príkladmi uvedené v § 11 Občianskeho zákonníka, nevyžaduje sa vyvolanie následkov, stačí zásah, ktorý je spôsobilý vyvolať ohrozenie alebo narušenie chránených práv. Ochrana osobnosti zákon zabezpečuje v plnom rozsahu aj vtedy, ak sú napadnuté len jednotlivé zložky osobnosti fyzickej osoby. V občianskom práve platí zásada, že ohrozenie, resp. porušenie čo len jednej stránky osobnosti človeka je ohrozením, resp. porušením jeho osobnosti ako celku. Každá fyzická osoba sa môže domáhať náhrady škody, ktorá bola spôsobená neoprávneným zásahom do jej osobnostnej sféry. Osobnosť, ktorá je chránená prostredníctvom všeobecného osobnostného práva v prípade, ak došlo k zásahu do tohto práva, má možnosť využiť právne prostriedky ochrany osobnosti, ktoré sú exemplifikatívne uvedené v § 13 Občianskeho zákonníka. Zákon výslovne pripúšťa možnosť podania návrhu na upustenie od neoprávnených zásahov, ako aj návrh na odstránenie následkov už uskutočnených zásahov a návrh na poskytnutie primeraného zadosťučinenia, ktorý nemá charakter peňažnej náhrady, teda nejde o majetkové plnenie, ale je aj výlučne prostriedkom morálneho nemateriálneho pôsobenia so satisfakčnou povahou, najčastejšie vo forme ospravedlnenia. V prípade, ak by sa nezdalo morálne zadosťučinenie postačujúce, umožňuje Občiansky zákonník v § 13 ods. 2 priznať aj náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorej účelom je vyvážiť a zmierniť nemajetkovú ujmu peňažnou formou a plniť tiež satisfakčnú funkciu. Predpokladmi vzniku nároku na náhradu nemajetkovej ujmy je existencia ujmy, porušenie právnej povinnosti, resp. aj protiprávny úkon, príčinná súvislosť medzi touto ujmou a protiprávnym konaním.

15.1. Za základnú hodnotu osobnosti každej fyzickej osoby, ako je uvedené aj v § 11 Občianskeho zákonníka, sa výslovne uvádza život, zdravie a tým i telo (článok 2 ods. 1 Ústavy SR a článok 6 ods. 1 Listiny základných ľudských práv a slobôd, článok 2 ods. 2 Dohovoru o ochrane základných práv a slobôd) označované ako práva na telesnú integritu a jej nedotknuteľnosť. Telo človeka tvorí integrálnu súčasť jeho osobnosti ako právneho subjektu. Ak má preto občianske právo v rámci všeobecného osobnostného práva chrániť osobnosť fyzickej osoby v plnom rozsahu, musí sa táto právna ochrana nutne vzťahovať nielen na sféru morálnu, ale aj na sféru telesnú. To platí aj v zmysle právnej úpravy uvedenej v § 11 Občianskeho zákonníka, ktorá zakotvuje právo na život a zdravie a vyslovene ho prehlasuje za súčasť širšieho práva na ochranu osobnosti fyzickej osoby. Súkromným životom možno rozumieť určitý okruh, v rámci ktorého môže jednotlivec žiť svoj vlastný osobný život ako sa rozhodne, má právo zakladať a rozvíjať vzťahy s ostatnými ľuďmi. Súčasťou práva na súkromný aj právo na rodinný život. Zväzok medzi dieťaťom a jeho rodičmi vzniká okamihom narodenia dieťaťa a trvá, aj keď už rodičia s deťmi nežijú. Podstatou rodinného života je oprávnenie fyzickej osoby utvárať, udržiavať a rozvíjať vzťahy medzi členmi rodiny založené na silných citových väzbách. Ak medzi fyzickými osobami existujú sociálne, morálne, citové, kultúrne vzťahy vytvorené v rámci ich súkromného rodinného života, môže porušením práva na život a zdravie jednej z nich dôjsť k nedovolenému zásahu do práva na súkromie druhej z týchto osôb. Takýmto protiprávnym zásahom tretej osoby do práva na súkromný a rodinný život môže byť ďalšiemu účastníkovi vzťahu spôsobená taká ujma, ktorá mu čiastočne alebo úplne bráni naplniť jeho citové potreby. To znamená, trpí citovou emocionálnou ujmou. Ak dôjde k smrti jedného člena z rodinného vzťahu, pozostalá osoba môže utpieť citovú ujmu vo forme šoku, smútku zo straty blízkej osoby a takisto spoločenského vzťahu s takouto blízkou osobou. Obdobne sa môže cítiť blízka osoba aj v prípade nenapraviteľného poškodenia zdravia jedného z členov rodiny.

15.2. V zmysle vyššie uvedeného preto niet pochýb o tom, že uplatnený nárok žalobcov na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia za nemajetkovú ujmu v dôsledku neoprávneného zásahu žalovaného do ich práva na súkromie a rodinný život je v jeho základe dôvodný.

16. Odvolací súd v prvom rade považoval za potrebné sa vyporiadať s odvolacou námietkou žalovaného v 2. rade o nedostatku pasívnej legitímácie, ktorú namietal tak v priebehu celého konania, pričom na námietke o nedostatku pasívnej vecnej legitímácie zotrval aj v podanom odvolaní. K uvedenému odvolací súd uvádza nasledovné:

17. Odvolací súd teda posudzoval žalovaným v 2. rade namietaný nedostatok pasívnej legitímácie žalovaného v 2. rade a s použitím eurokonformného výkladu pojmov „náhrada škody na zdraví“ v ustanovení § 4 zák. č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú

prevádzkou motorového vozidla a s prihliadnutím k samotnému účelu povinného zmluvného poistenia, z hľadiska zodpovednosti za neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby vyvolaný prevádzkou motorového vozidla dospel k záveru, že v rámci náhrady škody sa odškodňuje aj nemajetková ujma spôsobená pozostalým po obeti dopravnej nehody, za ktorú možno priznať náhradu peňažnou formou podľa § 13 Občianskeho zákonníka, ktorú v širšom ponímaní treba považovať za škodu na zdraví podľa § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z. z. Takáto náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch preto spadá do rozsahu povinného zmluvného poistenia.

18. Súdny dvor EÚ v rozhodnutí C-22/2012 okrem iného poukázal i na ustálenú judikatúru prijatú vo veci Margues Almeida, C-300/10, podľa ktorej zámerom smerníc nie je harmonizácia režimov zodpovednosti za škodu, ale členské štáty sú stále oprávnené upraviť režim zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel. Táto ich voľnosť je však zároveň obmedzená tým, že druhá smernica (smernica Rady 84/5/EHS o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel), ktorá dopĺňa prvú smernicu (smernica Rady 72/166/EHS o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti) stanovuje povinné krytie niektorých škôd, medzi ktoré patrí najmä ujma na zdraví, v určitých minimálnych sumách. Teda, medzi škodami, ktoré musia byť kryté sa v súlade s článkom 1 ods. 1 druhej smernice nachádza najmä ujma na zdraví. Súdny dvor ďalej spresňuje, že ujma na zdraví predstavuje akúkoľvek ujmu, ktorá bola spôsobená zásahom do osobnej integrity, čo zahŕňa tak fyzickú, ako aj psychickú traumu. V dôsledku toho medzi škody, ktoré sa musia nahradiť v súlade s prvou, druhou a treťou smernicou, patrí nemajetková ujma, ktorej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v danom spore. Ak teda vnútroštátne právo umožňuje rodinným príslušníkom obete dopravnej nehody požadovať náhradu utrpenej nemajetkovej ujmy, náhrada tejto ujmy musí byť krytá povinným poistením motorového vozidla. Týmto vnútroštátnym právom je Občiansky zákonník, ktorý v ustanovení § 11 a § 13 priznáva nárok na náhradu nemajetkovej ujmy utrpenej v dôsledku úmrtia blízkej osoby.

19. Odvolací súd k uvedenému ešte dopĺňa, že eurokonformný výklad prichádza do úvahy predovšetkým vtedy, ak je vnútroštátny predpis nepresný a necháva súdnemu orgánu priestor pre úvahu, resp. eurokonformná interpretácia môže poslúžiť na účely vyplnenia medzery vnútroštátneho právneho predpisu ustanoveniami práva Únie. Vnútroštátny súd, ktorý aplikuje vnútroštátne právo, je pritom povinný vykladať ho čo najviac v zmysle znenia a cieľov smernice, aby sa dosiahol smernicou sledovaný účinok. Zásada eurokonformného výkladu vnútroštátneho práva platí nielen v prípade vnútroštátnych ustanovení osobitne prijatých na vykonanie smernice, ale vzťahuje sa na vnútroštátne právo ako celok, vrátane vnútroštátnej judikatúry. Vnútroštátne orgány aplikácie práva majú pritom v rámci svojich právomocí vždy usilovať o eurokonformný výklad vnútroštátneho práva, aby sa zabezpečila úplná účinnosť smernice a dosiahnutie jej cieľa, bez ohľadu na to, či ustanovenia použité pri výklade majú alebo nemajú priamy účinok.

20. I s ohľadom na vyššie uvedené je potom potrebné zdôrazniť, že z hľadiska výkladu smerníc Rady 72/166/EHS, č. 84/5/EHS, č. 90/232/EHS (v roku 2009 konsolidovaných smernicou 2009/103) je potrebné ustáliť len taký právny záver, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenú blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, pretože jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo, a to v ustanovení § 11 a § 13 Občianskeho zákonníka.

21. K uvedenému odvolací súd taktiež dáva do pozornosti rozsudok Súdneho dvora Európskej únie C-277/2012 z 24. 10. 2013, v ktorom Súdny dvor obdobne ako v rozsudku C-22/2012 uviedol, že ak vnútroštátne právo umožňuje rodinným príslušníkom obete dopravnej nehody požadovať náhradu utrpenej nemajetkovej ujmy, náhrada tejto ujmy musí byť krytá povinným poistením motorového vozidla, pričom súčasne rozhodol, že ak členský štát priznáva nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, nemôže pre túto osobitnú kategóriu škôd, ktoré sa v zmysle druhej smernice považujú za ujmu na zdraví, stanoviť maximálne sumy poistného krytia, ktoré sú nižšie ako minimálne sumy poistného krytia stanovené druhou smernicou.

22. Otázka, či je náhrada utrpenej nemajetkovej ujmy krytá povinným poistením motorového vozidla a bola v posledných rokoch predmetom viacerých rozhodnutí NS SR, ako aj Ústavného súdu SR.

Rozhodovacia činnosť NS SR sa v tejto otázke najskôr prikláňala k názoru, že nároky pozostalých po obetiach dopravných nehôd z titulu nemajetkovej ujmy, ktorá im bola spôsobená smrťou ich blízkej osoby nie je zahrnutá do zákonného poistného krytia o náhrade škody, čo bolo vyjadrené rozhodnutiach NS SR sp. zn. 4 Cdo 168/2009 z 20. 04. 2011 a sp. zn. 3 Cdo 301/2012 z 31. 08. 2016. Následne sa touto otázkou, teda tým, či náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch, ako jedna z foriem satisfakcie za neoprávnený zásah do života a zdravia fyzickej osoby, je nárokom krytým poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, resp. otázkou pasívnej legitímácie poisťovne, zaoberal aj v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Cdo 1361/2015, pričom senát NS SR v tejto veci dospel k opačnému názoru ako dovolacie senáty v už uvedených veciach (keď dospeli k záveru, že podľa súčasne platnej právnej úpravy možno nemajetkovú ujmu za zásah do osobnostných práv usmrtením blízkej osoby uplatňovať len mimo rámec inštitútu zodpovednosti za škodu, t.j. podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, a teda povinnosť poisťovne na plnenie z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla sa nevzťahuje na právo na náhradu nemajetkovej ujmy vyplývajúci z ustanovenia § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka), preto uznesením z 26. júna 2017 sp. zn. 8 Cdo 1361/2015 postúpil vec podľa § 46 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok na prejednanie a rozhodnutie veľkému senátu. V uznesení o postúpení veci odôvodnil svoj odlišný právny názor. Následne veľký senát prejednal vec a po vyžiadaní vyjadrení strán sporu a stanovísk ministra spravodlivosti Slovenskej republiky a generálneho prokurátora Slovenskej republiky (súladných s názorom senátu 8 C) oznámil dňa 12. septembra 2017 stranám sporu, že rozsudok vo veci vyhlási 21. septembra 2017. Keďže však následne žalovaná zobrala dovolanie späť a žiadala, aby veľký senát konanie o ňom zastavil, vzhľadom na tento procesný úkon žalovanej veľký senát dovolacie konanie zastavil a vecne predmetnú otázku neprejednal. Následne nasledovali ďalšie rozhodnutia NS SR zaoberajúce sa touto otázkou, pričom následnú rozhodovaciu činnosť zhrnul NS SR v rozhodnutí sp. zn. 2 Cdo 52/2018 zo dňa 29. marca 2019, v ktorom uviedol, že pri posúdení riešenia právnej otázky vecnej pasívnej legitímácie žalovaného nemožno opomenúť rozsudok Súdneho dvora Európskej Únie (ďalej aj „ESD“) C-22/12 vo veci Haasová z 24. októbra 2013, v ktorom ESD vyslovil záver, že príslušné ustanovenia smerníc (Rady 72/166/EHS z 24. apríla 1972, Rady 84/5/EHS z 30. decembra 1983 zmenenej a doplnenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2005/14/ES z 11. mája 2005 a tiež Rady 90/232/EHS zo 14. mája 1990) o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu (v zmysle hmotnej i nehmotnej ujmy) upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Podľa názoru ESD, ak vnútroštátne (slovenské) právo upravuje v týchto prípadoch (dopravných nehôd) zodpovednosť poisteného v dvoch právnych inštitútoch, a to v inštitúte zodpovednosti za škodu, ako aj v inštitúte zodpovednosti za neoprávnený zásah do osobnostných práv, musia byť oba tieto druhy zodpovednosti predmetom poistného krytia.

23. Aj Ústavný súd Slovenskej republiky v uznesení sp. zn. I. ÚS 474/2016 zo 17. augusta 2016 uviedol, že hoci Súdny dvor Európskej únie viac krát zdôraznil, že nie je oprávnený vykladať ustanovenia vnútroštátneho práva, je zjavné, že ako vnútroštátne právo Českej republiky, tak aj vnútroštátne právo Slovenskej republiky prostredníctvom konkrétnych ustanovení Občianskeho zákonníka umožňuje blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravných nehodách priznať náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá má byť krytá z povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel. Ďalej uviedol, že k záveru o potrebe krytia pozostalým priznanej náhrady nemajetkovej ujmy z povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla dospel s prihliadnutím na samotný účel povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, zohľadňujúc skutočnosť, že neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby bol vyvolaný prevádzkou motorového vozidla, v súvislosti s ktorou vzniknutá zodpovednosť za spôsobené škody je predmetom povinného zmluvného poistenia v zmysle zák. č. 381/2001 Z. z. (podobne aj rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 666/2016 z 11. októbra 2016).

24. Na uvedené závery ESD a ústavného súdu nadviazal najvyšší súd v rozsudku sp. zn. 6 MCdo 1/2016 z 31. júla 2017, v ktorom vysvetlil, že pri výklade pojmu škoda pre účely zák. č. 381/2001 Z. z. treba vychádzať z chápania tohto pojmu v komunitárnom práve, pretože citovaný zákon bol výsledkom transpozície smerníc Európskej únie, ktoré boli nahradené toho času platnou smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo 16. septembra 2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú

prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti. Táto smernica síce nedefinuje pojem škoda, ale z jej textu je zrejmé, že pod týmto pojmom rozumie osobnú ujmu a škodu na majetku, resp. používa slovné spojenie utrpenie „ujmy alebo škody“, či používa pojmy „akákoľvek ujma alebo škoda“ alebo „akákoľvek škoda“, z čoho je zrejmé, že komunitárne právo chápe škodu ako majetkovú a aj nemajetkovú ujmu, resp. za ujmu považuje škodu majetkovú a aj nemajetkovú (rozsudok ESD zo 6. mája 2010 vo veci C-63/09 Axel Walz proti Clickair SA). Uvedené rozhodnutie najvyššieho súdu bolo ako judikát publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a súdov SR č. 8/2018 pod č. R 61/2018 s právnou vetou: „Škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnení je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná“.

25. Na označené rozhodnutia ESD, ústavného súdu a najvyššieho súdu nadviazali ďalšie rozhodnutia najvyššieho súdu, a to napr. sp. zn. 6 Cdo 143/2017 z 27. februára 2018, sp. zn. 6 Cdo 206/2017 z 27. februára 2018, sp. zn. 1 Cdo 179/2017 z 26. septembra 2018, sp. zn. 8 Cdo 6/2018 z 27. septembra 2018 a sp. zn. 6 Cdo 80/2018 z 29. novembra 2018.

26. NS SR v tomto rozhodnutí na záver skonštatoval, že označené rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 6 MCdo 1/2016 (R 61/2018), 6 Cdo 143/2017, 6 Cdo 206/2017, 1 Cdo 179/2017, 8 Cdo 6/2018, 6 Cdo 80/2018 považuje za rozhodnutia, ktoré predstavujú ustálenú prax v riešení otázky pasívnej vecnej legitímácie poisťovne v spore o náhradu nemajetkovej ujmy pozostalým po obetiach dopravných nehôd krytú povinným zmluvným poistením, čím bol prekonaný právny názor uvedený v skorších rozhodnutiach najvyššieho súdu, na ktoré poukazoval aj odvolateľ v odvolaní. Pokiaľ teda súd prvej inštancie vyslovil, že pasívna legitímácia žalovaného, ktorý je poisťiteľom a jeho povinnosť zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch pozostalým po obetiach dopravných nehôd krytú povinným zmluvným poistením podľa zákona č. 381/2001 Z. z., je daná, je jeho rozhodnutie súladné s ustálenou rozhodovacou praxou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky.

27. Za rovnako nedôvodnú považuje odvolací súd námietku žalovaného v 2. rade o premlčaní nároku.

27.1. Podľa § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až § 110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.

27.2. Podľa § 100 ods. 2 Občianskeho zákonníka premlčujú sa všetky majetkové práva s výnimkou vlastníckeho práva. Tým nie je dotknuté ust. § 105. Záložné práva sa nepremlčujú skôr než zabezpečená pohľadávka.

Premlčanie je kvalifikované plynutie času, v dôsledku ktorého súdnu vymáhateľnosť možno odvrátiť námietkou. Zmyslom tohto inštitútu je zvýšenie istoty v právnych vzťahoch. Premlčaním právo nezaniká, iba sa závažne oslabuje. Uplatnenie námietky premlčania spôsobuje zánik súdnej vymáhateľnosti, v dôsledku čoho súd premlčané právo nemôže priznať. Základným účelom inštitútu premlčania je pôsobiť na subjekty občiansko-právnych vzťahov, aby v primeraných dobách uplatnili svoje práva (nároky) a zároveň aj zabránili tomu, aby povinné osoby neboli po časovo neprimeranej dobe nútené splniť si svoje povinnosti. Inštitút premlčania tak zabraňuje dlhodobému trvaniu práva im zodpovedajúcim povinnostiam. Ak uplynula zákonom stanovená premlčacia doba a oprávnená osoba v nej určeným spôsobom u príslušného orgánu svoje právo nevykonala, vzniká povinnej osobe oprávnenie vzniesť námietku premlčania, a tak spôsobiť stav, že sa oprávnená osoba nemôže s úspechom domáhať u súdu svojho práva. Dôvodné vznesenie námietky premlčania v občianskom súdnom konaní má totiž za následok, že súd nemôže oprávnenej osobe právo (nárok) priznať (§ 100 ods. 1 tretia veta OZ).

Osobnosť človeka je chránená prostredníctvom všeobecného osobnostného práva. V prípade neoprávneného zásahu do určitého absolútneho osobnostného práva vznikne poškodenej osobe právo domáhať sa svojej ochrany. Jednotné právo na ochranu osobnosti fyzickej osoby je zabezpečené radom čiastkových prostriedkov, na ktoré sa možno pozeráť relatívne úplne samostatne. Právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa ust. § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka predstavuje jedno z parciálnych a relatívne samostatných prostriedkov ochrany jednotného práva na ochranu

osobnosti fyzickej osoby. Vzniká vtedy, keď morálna satisfakcia, ako i osobné právo na vyváženie a zmiernenie nepriaznivých následkov protiprávneho zásahu do osobnostných práv nestačí. Napriek tomu, že ide o satisfakciu oblasti nemateriálnych osobnostných práv, jeho vyjadrenie peňažným ekvivalentom spôsobuje, že ide o osobnostné právo majetkovej povahy. Podľa názoru Najvyššieho súdu SR vyjadrenom v rozhodnutí zo dňa 17. 02. 2011 sp. zn. 5Cdo 265/2009 je obsah nároku, a nie predmet jeho ochrany, čo robí pre povahu nároku rozhodujúce, či sa uplatní všeobecný právny inštitút premlčania. Ak obsahom nároku na náhradu nemajetkovej ujmy je požiadavka na zaplatenie peňažnej sumy, potom princíp právnej istoty vylučuje, aby plynutiu času neboli priznané žiadne právne účinky. Počiatok plynutia všeobecnej 3-ročnej premlčacej doby náhrady za nemateriálnu ujmu je podľa § 101 OZ viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilého porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby. Premlčacia doba začína plynúť dňom nasledujúcim po dni, kedy došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv.

V prejednávanej veci bolo preukázané, že neoprávneným konaním žalovaného v 1. rade bolo jeho činom zasiahnuté na život manželky žalobcu v 1. rade a matky žalobcom v 2. a 3. rade a do ich práva na súkromný a rodinný život, a to dňa 12. 03. 2015, kedy došlo k dopravnej nehode, ktorú zavinil žalovaný v 1. rade, pri ktorej došlo k usmrteniu nebohej V. S.. Premlčacia doba tak začala plynúť nasledujúcim dňom, a to dňom 13. 03. 2015, od ktorého dňa začala plynúť všeobecná 3-ročná premlčacia doba a skončila plynúť dňa 13. 03. 2018. Žalobcovia svoju žalobu o náhradu nemajetkovej ujmy podali na súde prvej inštancie dňa 19. 01. 2018, teda v rámci plynutia premlčacej doby. Z uvedeného je preto nesporné, že svoj nárok si uplatnili včas a vznesená námietka premlčania zo strany žalovaného v 2. rade nebola dôvodná. K takémuto záveru dospel správne aj súd prvej inštancie.

V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že k obdobnému právnomu záveru o premlčateľnosti práva na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch dospel Najvyšší súd SR aj vo svojom rozhodnutí 5Cdo 278/2007 zo dňa 25. 09. 2008.

28. Obaja žalovaní namietali vo svojich odvolaniach výšku priznanej sumy z titulu nemajetkovej ujmy, keď poukazovali na okolnosti, za ktorých došlo k dopravnej nehode a rovnako na rozsah spoluzavinenia poškodenej.

29. Základnými kritériami určenia výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch v dôsledku neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti sú závažnosť vzniknutej ujmy, ako aj okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. V dôsledku neoprávneného zásahu žalovaného v 1. rade došlo v danom prípade k násilnému pretrhnutiu silných rodinných a citových väzieb vyplývajúcich z intenzity vzťahov so zomrelou. Práve táto intenzita bola daná významnou citovou naviazanosťou a odkázanosťou na zomrelú, keď pre žalobcu v 1. rade predstavovala celoživotnú oporu, s ktorou žil 25 rokov v manželskom zväzku, vychovávali spolu dve deti a je pre neho nenahraditeľná. U oboch sa jednalo o jediné manželstvo, počas ktorého mali hlboký citový vzťah a táto strata manželky pre žalobcu v 1. rade je neodčiniteľná. Po náhlej smrti manželky žalobcu v 1. rade, ktorá skutočnosť šokovala celú rodinu, došlo aj k úmrtiu matky žalobcu v 1. rade, ktorá ťažko znášala smrť svojej nevesty. Matka žalobcu v 1. rade zomrela presne po mesiaci od tragickej udalosti dňa 12. 04. 2015. Po polroku od tragickej nehody zomrela aj matka nebohej poškodenej, o ktorú sa starala. Žalobcovia v 2. a 3. rade zostali ako pozostalé deti po nebohej poškodenej V. S., mali s ňou vytvorený hlboký citový vzťah, bola pre nich zdrojom materinskej lásky a oporou v osobnom živote i v ostatných oblastiach, pričom jej pomoc ako rodiča bola nezastupiteľná. Strata najbližšej osoby sa negatívne odrazila na ich psychickom stave, keď s matkou až do dopravnej nehody žili v spoločnej domácnosti, pričom matka im zabezpečovala všetku starostlivosť o domácnosť, varila, prala, upratovala, starala sa o záhradu. Žalobca v 1. rade po smrti svojej manželky sa musel naučiť variť a vykonávať všetky práce, ktoré predtým vykonávala jeho manželka. Žalobca v 3. rade bezprostredne po dopravnej nehode, pri ktorej skonala jeho matka, musel byť prevezený záchrankou do nemocnice a bola mu poskytnutá po prekonanom šoku prvá pomoc. Sám žalobca v 3. rade uviedol, že to bola najhoršia vec v jeho živote. Všetci žalobcovia sa o to ťažšie vyrovnávajú zo straty manželky a matky, ako aj s okolnosťami jej smrti, keď dopravná nehoda sa stala priamo pred ich rodinným domom, kadiaľ museli každý deň chodiť.

30. Súd prvej inštancie vo vzťahu k uplatňovanej výške nároku na náhradu nemajetkovej ujmy zistil v dostatočnom rozsahu skutočností relevantné pre rozhodnutie vo veci a prihliadol aj na zákonom stanovené kritériá pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Citovej ujme sa vyrovná

len máloktoľrý emočný zážitok, preto jeho vnímanie a prejavy, hoci sú individuálne, možno dôvodne predvídať. V posudzovanej veci síce podali žalovaní voči výške priznanej náhrady nemajetkovej ujmy odvolania (žalovaný v 1. aj 2. rade), v prevažnej miere však namietali zohľadnenie okolností, za ktorých došlo k dopravnej nehode, ako aj nedostatočné vyporiadanie sa s rozsahom zavinenia poškodenej na tragickom následku.

31. Zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou dopravných prostriedkov ustanovuje v § 427 a nasl. Občianskeho zákonníka. Fyzické a právnické osoby vykonávajúce dopravu zodpovedajú za škodu spôsobenú vyvolanou osobitnou povahou tejto prevádzky (§ 427 ods. 1 OZ). Rovnako zodpovedá aj iný prevádzkovateľ motorového pravidla, ako aj prevádzkovateľ lietadla. Aj keď sa jedná o objektívnu zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou dopravných prostriedkov, táto zákonná úprava neznamená absolútnu vinu prevádzateľa motorového vozidla za škodu spôsobenú prevádzkou dopravných prostriedkov. Aj v prípade tejto objektívnej zodpovednosti prichádza do úvahy zavinenie poškodeného uvedené v § 441 OZ.

Ak bola škoda spôsobená aj zavinením poškodeného, znáša škodu pomerne. Ak bola škoda spôsobená výlučne jeho zavinením, znáša ju sám (§ 441 OZ).

31.1. Z vykonaného dokazovania súdom prvej inštancie, najmä z trestného spisu OS Topoľčany a jeho rozsudku zo dňa 02. 05. 2017 sp. zn. 1T/42/2016 vyplynulo, že žalovaný v 1. rade v čase dopravnej nehody jazdil v obci rýchlosťou 56 km/hod. $\pm$ 5 km, t. j. 51-61 km/hod., ktorá bola vyššia ako rýchlosť, pri ktorej bol schopný zastaviť vozidlo na vzdialenosť, na ktorú mohol mať rozhľad na chodkyňu pri správne nastavených svetlometoch, čo bolo maximálne do 40 km/hod. a zároveň sa jednalo o rýchlosť vyššiu ako je najvyššia povolená rýchlosť v obci. Zároveň zo znaleckého posudku cestná doprava vyplynulo, že technickou príčinou dopravnej nehody bola aj nesprávna technika chôdze poškodenej chodkyne, ktorá prechádzala cez cestu v čase a za okolností, kedy vzhľadom na vzdialenosť a rýchlosť prichádzajúceho vozidla, nemohla cez cestu bezpečne prejsť, čím vyvolala kolíznu situáciu, v dôsledku čoho došlo k zrážke. Ďalšou skutočnosťou, ku ktorej bolo podľa názoru odvolacieho súdu podstatnou mierou potrebné prihliadnuť, bola aj skutočnosť, že poškodenej bolo po odobratí krvi pri súdnej pitve dňa 13. 05. 2015 stanovené 3,08 g/kg (promile alkoholu v krvi) a 4,43 g/kg (promile alkoholu v moči), čo značilo, že krátko pred smrťou a v čase dopravnej nehody bola poškodená pod vplyvom alkoholu. Znalec konštatoval, že u človeka - chodca, ktorý mal v krvi takúto hodnotu alkoholu (ťažký stupeň opitosti) už dochádza k vážnym poruchám psychomotorických funkcií, ako sú napr. poruchy jemných pohybov, dochádza k predĺženiu reakčného času, nastávajú poruchy vnímania a pozornosti, poruchy orientácie v priestore a čase, býva znížená ovládacia a rozpoznávací schopnosť, dochádza k poruchám udržiavania rovnováhy v stojí a pri chôdzi a iné, z čoho vyplýva, že takýto človek nie je schopný bezpečne sa pohybovať v cestnej premávke.

31.2. Vychádzajúc z vyššie uvedených záverov, je potrebné konštatovať, že žalovaný v 1. rade svojím konaním dňa 12. 03. 2015 ako vodič porušil ust. § 16 ods. 1 a 4 zák. č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke. Svojím konaním z nebanlivosti spôsobil smrť a čin spáchal závažným spôsobom - porušením dôležitej povinnosti, keď viedol svoje motorové vozidlo rýchlosťou, ktorá bola vyššia (51-61 km/hod.) než by bol schopný zastaviť svoje vozidlo na vzdialenosť, na ktorú mal rozhľad, avšak na druhej strane, bolo potrebné zohľadniť, že znalec z oblasti cestnej dopravy (Ing. Roman Červinka) zároveň stanovil, že jednou z príčin dopravnej nehody bol aj nesprávny prvok techniky chôdze poškodenej, keď prechádzala cez cestu v čase a za okolností, kedy vzhľadom na vzdialenosť a rýchlosť prichádzajúceho vozidla škoda, nemohla cez cestu bezpečne prejsť, čím ohrozila vodiča - žalovaného v 1. rade, ktorý jazdil na stretávací svetlá, lebo ho nútila k intenzívnemu brzdeniu, k náhlejšej zmene rýchlosti. Vo vzťahu k poškodenej to bolo aj oblečenie, keďže bola oblečená v tmavom odevu, bez reflexných prvkov, hoci tieto v zmysle § 52 ods. 3 zák. č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke nebola povinná mať, pretože túto povinnosť má chodec pohybujúci sa iba po krajnici alebo po kraji cesty, a nie chodec, ktorý prechádza krížom cez cestu. Ku skutočnosti, ku ktorej bolo ďalej potrebné prihliadnuť, bola aj skutočnosť, že poškodenej bolo namerané vyššie uvedené špecifikované množstvo alkoholu v krvi a v moči, pričom podľa vyjadrenia znalcov sa jednalo o ťažký stupeň opitosti. V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že tak ako vodič motorového vozidla, tak aj chodec, ak vstúpi na vozovku, sa považuje za účastníka cestnej premávky, a teda obom vznikajú povinnosti dodržiavať pravidlá cestnej premávky tak, aby nedochádzalo ku škodám na zdraví a majetku týchto účastníkov.

Vychádzajúc z uvedeného skutkového stavu, ktorý v takomto rozsahu zistil súd prvej inštalácie, odvolací súd mal za to, že na dopravnej nehode sa podieľal nielen žalovaný v 1. rade ako vodič, ktorý porušil svoje povinnosti vyplývajúce mu z ust. § 16 ods. 1, 4 Zákona o cestnej premávke (zák. č. 8/2009 Z. z. v znení neskorších predpisov), ale na dopravnej nehode a následnej škode sa podieľala aj samotná poškodená, ktorá v čase dopravnej nehody mala takú hodnotu alkoholu v krvi, ktorú znalci ohodnotili ako ťažký stupeň opitosti, kedy dochádza už k vážnym poruchám psychomotorických funkcií, k poruchám vnímania a pozornosti, ako aj orientácie v čase a priestore. V takomto stave človek nie je schopný bezpečne sa pohybovať v cestnej premávke, a teda správne a vhodne reagovať na prichádzajúce motorové vozidlo, vyhodnotiť jeho vzdialenosť, príp. rýchlosť. V prípade, že by poškodená nebola pod vplyvom alkoholu, by zrejme racionálnejšie reagovala pri prebiehaní cez vozovku, keďže vozidlo išlo po rovnej ceste a toto by videla včas a v dostatočnej vzdialenosti. V zmysle uvedených záverov potom odvolací súd, na rozdiel od súdu prvej inštalácie, ustálil iný pomer spoluzavinenia poškodenej, keď dospel k záveru, že žalovaný v 1. rade ako šofér motorového vozidla sa podieľal 60% na dopravnej nehode a poškodená spoluzavinila túto dopravnú nehodu v rozsahu 40%. V takomto rozsahu sa vzhľadom na okolnosti daného prípadu považuje ustálenie spoluzodpovednosti poškodenej v rozsahu 40% za primeranejšie.

32. Odvolací súd z vyššie uvedených dôvodov sa stotožnil s priznaním základnej sumy nemajetkovej ujmy pre žalobcu v 1. rade vo výške 20.000 eur a pre žalobcov v 2. a 3. rade vo výške 15.000 eur u každého. Vzhľadom na ustálený rozsah spoluzavinenia odvolacím súdom pri dopravnej nehode zo strany samotnej poškodenej, a to v rozsahu 40%, potom priznal žalobcovi v 1. rade nemajetkovú ujmu po zohľadnení spoluzavinenia poškodenej v sume 12.000 eur (20.000 - 40%) a u žalovaných v 2. a 3. rade v sume 9.000 eur u každého (15.000 eur - 40%). Odvolací súd pri stanovení výšky nemajetkovej ujmy sa stotožnil so závermi uvedenými súdom prvej inštalácie a zároveň prihliadol k judikatórne vymedzeným kritériám, ktorými sú najmä na strane pozostalých a zomrelom intenzita ich vzťahu, vek zomrelého a pozostalých, existenčná závislosť na zomrelom, príp. poskytnutie inej satisfakcie a na strane škodcu vyhodnotiť relevantnosť kritérií jeho postoja, dopad udalosti do jeho sféry, majetkové pomery škodcu a mieru zavinenia. Zo strany žalovaných nebola spochybňovaná pravdivosť tvrdení žalobcov v 1. a 3. rade o intenzite vzťahov so zomrelou, ako aj zásahu stratou tejto osoby, ktorá im bola oporou nielen ako manželka, ale i ako matka. I keď hodnota straty rodinného života a hodnota ľudského života pre najbližších príbuzných nie je vyčísliteľná peniazmi a peniazmi za takúto ujmu nemožno poškodeným osobám poskytnúť skutočnú satisfakciu, možné je ju aspoň takouto formou zmierniť.

33. Pokiaľ žalovaný v 1. rade poukazoval na odškodňovanie obetí násillia trestných činov v zmysle zák. č. 215/2006 Z. z. v znení zák. č. 79/2008 Z. z., je potrebné uviesť, že tento odvolací dôvod nebol opodstatnený, uvedená legislatíva reguluje vzťahy medzi štátom a poškodeným, alebo náhrady poskytovanéj v rámci systému verejného poistenia. Uvedený zákon neupravuje súkromno-právnu sféru v dôsledku neoprávneného zásahu jeho subjektov.

34. Nedôvodná bola i odvolacia námietka žalovaného v 1. rade, keď podľa neho súd prvej inštalácie nemohol zmeniť sám petit a zaviazat' žalovaných na solidárne plnenie, keď žalobcovia sa domáhali spoločného a nerozdielného plnenia.

Pre posúdenie, či ide o samostatné alebo nerozlučné spoločenstvo je rozhodujúca povaha predmetu konania vyplývajúca z hmotného práva. O nerozlučné spoločenstvo ide tam, kde hmotné právo neumožňuje, aby predmet konania bol prejednaný a rozhodnutý samostatne voči každému spoločníkovi. V danom prípade z právnej úpravy, ktorú treba aplikovať na vzájomný vzťah žalovaného v 1. rade a žalovaného v 2. rade, vyplývajúceho zo zákona č. 381/2001 Z. z., nevyplýva, že by predmet konania nemohol byť prejednaný a rozhodnutý voči každému z nich samostatne. To znamená, že medzi žalovanými v 1. a 2. rade ide o pasívne spoločenstvo samotných spoločníkov. Právne úkony žalobcov, ktoré urobili voči žalovanému v 1. rade nemajú preto právne účinky aj proti žalovanému v 2. rade. Súd prvej inštalácie v tejto súvislosti správne poukázal na rozsudok NS SR 5Cdo 79/2003, z ktorého vyplýva, že ak z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vypořádania medzi stranami sporu, uvedená skutočnosť zakladá výnimku zo zásady „ne ultra petitum“, a preto v prípade, ak žalobcovia sa domáhali zaviazat' žalovaných k solidárnemu plneniu, súd nebol viazaný takýmto návrhom žalobcu, pokiaľ ide o uloženie povinnosti na plnenie spoločne a nerozdielne. Súd nemohol iba prekročiť celkovú výšku peňažného plnenia uplatneného v podanej žalobe.

35. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd po prejednaní odvolaní žalovaných v 1. a 2. rade dospel k záveru, že súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav, z ktorého vychádzal aj odvolací súd, vec správne posúdil po právnej stránke, správne ustálil pasívnu legitimitáciu žalovaného v 2. rade, správne posúdil namietané premlčanie nároku, ako aj dôvodnosť podaného návrhu. Odvolací súd sa odchyľil od úvahy súdu prvej inštancie pri stanovení rozsahu spoluzavinenia poškodenej na dopravnej nehode a z uvedeného dôvodu potom priznaný nárok na náhradu nemajetkovej ujmy krátil o spoluzavinenie poškodenej v rozsahu 40%. Z uvedeného dôvodu preto došlo k zmene rozsudku súdu prvej inštancie v jeho vyhovujúcich výrokoch I., II., III. v zmysle § 388 CSP, o ktorých odvolací súd rozhodol tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

36. Vo zvyšných vyhovujúcich výrokoch rozsudok súdu prvej inštancie zmenil a žalobu zamietol, keď z dôvodu stanovenia väčšieho rozsahu spoluzavinenia poškodeného znížil priznané sumy súdom prvej inštancie.

37. Podľa § 396 odsek 1 CSP ustanovenie o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie.

37.1. Podľa § 396 odsek 2 CSP, ak odvolací súd zmení rozhodnutie, rozhodne o nároku na náhradu trov konania na súde prvej inštancie.

37.2. Podľa § 255 odsek 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

Zásada úspechu v spore sa premieťa v ust. § 255 CSP ako esenciálne kritérium priznania náhrady trov konania. „Úspech vo veci“ súd vždy skúma, čo do právneho základu veci a čo do výšky priznaného nároku. Civilný sporový poriadok nemá obdobné ustanovenie ako bolo ust. § 142 odsek 3 OSP, ktoré sa uplatňovalo ako *lex specialis* vo vzťahu k § 142 ods. 2 OSP. Preto zásadu úspechu vo veci treba uplatňovať aj na konania, v ktorých výška plnenia závisela od úvahy súdu alebo znaleckého posudku. V týchto prípadoch nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku. Nemožno ho totiž ab absurdam zaťažovať procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu alebo znaleckej činnosti. Ako príklad je možné uviesť spory o ochranu osobnosti, kde býva pravidlom, že si žalobca svoju nemajetkovú ujmu ocení spravidla vyššie, ako na koľko mu ju odhadne súd podľa výsledkov vykonaného dokazovania. Nebolo by však celkom spravodlivé a v súlade so satisfakčnou funkciou nemajetkovej ujmy požadovať od žalobcu, aby svoju ujmu podceňoval iba preto, aby potom nemusel hradiť trovy konania. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania v takomto prípade treba rozlišovať, čo je základné a čo je sprevádzajúce (pozri náleží Ústavného súdu ČR III. ÚS 170/99). Za základné sa považuje to, že do žalobcovho práva bolo zasiahnuté. Výška nemajetkovej ujmy je potom druhotná a nadväzujúca.

V danej veci je teda potrebné považovať tú skutočnosť, že do práv žalobcov bolo zasiahnuté, pričom je nesporné, že im ujma vznikla, pričom výška tejto ujmy je druhotná a nadväzujúca. Žalobcov v 1. až 3. rade preto bolo potrebné považovať za plne procesne úspešnú stranu, pretože mali plný úspech, čo do základu uplatňovaného nároku a výška plnenia závisela od úvahy súdu, ktorý vlastnou úvahou stanovil podiel spoluzavinenia poškodenej. Keďže výška nemajetkovej ujmy v konečnom dôsledku závisela od úvahy súdu, ktorú žalobcovia nemohli nijako predvídať, pretože to objektívne nie je možné, je ich potrebné považovať za plne procesne úspešných účastníkov a z tohto dôvodu im vznikol nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu (100%). Priznanie plnej náhrady trov konania však prichádza do úvahy výlučne s prisúdenou sumou, a to u každého zo žalobcov v 1. až 3. rade.

38. Odvolací súd, vzhľadom na zmenu rozsudku súdu prvej inštancie vo vyhovujúcich výrokoch rozhodol nanovo i o povinnosti zaplatiť súdny poplatok.

Podľa § 4 ods. 2 písm. j/ zák. č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov od poplatku sú oslobodení: žalobca v konaní o náhradu škody alebo nemajetkovej ujmy, ktoré mu boli spôsobené trestným činom.

Podľa § 2 ods. 2 citovaného zákona, ak je poplatník od poplatku oslobodený a súd jeho žalobe alebo návrhu vyhovel, zaplatí podľa výsledku konania poplatok alebo jeho pomernú časť žalovaný alebo odporca, ak nie je tiež od poplatku oslobodený (veta prvá).

Podľa položky 7b citovaného zákona súdny poplatok sa platí z návrhu na začatie konania, b/ na ochranu osobnosti spojenej s náhradou nemajetkovej ujmy 66 eur a 3% z výšky uplatnenej nemajetkovej ujmy.

V danom prípade žalobcovia boli oslobodení od platenia súdnych poplatkov (§ 4 ods. 2 písm. j/ Zákona o súdnych poplatkoch), preto s prihliadnutím na výsledok konania pomerne zaviazal zaplatiť žalovaných spoločne a nerozdielne súdny poplatok za podanú žalobu v sume 939,60 eura (1.566 eur, z toho 60% neúspech žalovaných).

Toto rozhodnutie prijal odvolací senát Krajského súdu v Nitre pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).